

Sygn. akt IV CZ 104/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi powoda
o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem
Sądu Apelacyjnego
z dnia 20 kwietnia 2011 r.
w sprawie z powództwa A. Z.
przeciwko A. H. i J. H.
o unieważnienie umowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 marca 2016 r.,
zażalenia powoda
na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 29 lipca 2015 r.,

- 1. odrzuca zażalenie na pkt I zaskarżonego postanowienia;**
- 2. oddala zażalenie w pozostałym zakresie;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego
adwokatowi M. B. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł,
powiększoną o stawkę podatku VAT, tytułem kosztów
nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w
postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny, po odrzuceniu wniosku powoda A. Z. o przywrócenie terminu do wniesienia skargi z dnia 22 czerwca 2015 r. o wznowienie postępowania, odrzucił tę skargę.

Skarżący wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania zakończony wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 20 kwietnia 2011 r. motywował uzyskaniem w dniu 17 czerwca 2015 r. informacji o treści postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2015 r., IV CZ 4/15, w którym podano jakie środki dowodowe należy wskazać żądając wznowienia postępowania. Skargę z dnia 22 czerwca 2015 r. o wznowienie postępowania opartą na przepisie art. 403 § 2 k.p.c., powołując jego zdaniem nowe środki dowodowe w postaci dokumentów, z których nie mógł skorzystać w zakończonym prawomocnym wyrokiem postępowaniu.

Sąd Apelacyjny uznał, że skarga powoda nie opiera się na ustawowej podstawie wznowienia, bowiem jeśli chodzi o przytaczaną przez niego jako nowy środek dowodowy umowę kupna - sprzedaży za dożywocie z dnia 31 stycznia 2006 r., to na fakt jej zawarcia wskazywał on w toku postępowania przed Sądem Okręgowym w B., sygn. akt I C .../10 w piśmie z dnia 5 sierpnia 2009 r., a ponadto dołączył ten dokument do skargi o wznowienie z dnia 23 lipca 2013 r. Z kolei, jeśli chodzi o protokół z rozprawy z dnia 27 lipca 2006 r. ze sprawy o sygn. akt I C .../06, to powód był obecny na tej rozprawie. Natomiast kserokopię aktu notarialnego z dnia 13 marca 2006 r., Rep. A [...] dołączył do pozwu w sprawie, której dotyczy skarga o wznowienie postępowania. Zatem, dowody te nie mogą być zakwalifikowane jako nowe w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. Nadto, Sąd Apelacyjny zwracał uwagę, iż powód wniósł po upływie terminu z art. 407 § 1 k.p.c., gdyż - jak przyznał - powołane dokumenty uzyskał późną jesienią 2011 r.

Wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, Sąd Apelacyjny uznał za niedopuszczalny (art. 171 k.p.c. w zw. z art. 406 k.p.c.), bowiem przywrócenie terminu do wniesienia skargi jest możliwe

jeżeli strona w istocie powołuje się na nowe dowody, czyli gdy istnieje podstawa wznowienia.

W zażaleniu, powód domaga się uchylenia postanowienia w całości i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Ponadto jego pełnomocnik wniósł o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

Zarzucił naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 171 w zw. z art. 406 k.p.c., pomimo że w skardze powołane zostały nowe dowody, a zatem wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie był dopuszczalny oraz art. 403 § 2 w zw. z art. 410 § 1 k.p.c., polegające na odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania pomimo, iż została ona oparta na ustawowej podstawie wznowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powód zaskarżył zarówno orzeczenie o odrzuceniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi, jak i orzeczenie o odrzuceniu tej skargi. Zgodnie z art. 394¹ § 2 k.p.c. środek odwoławczy był dopuszczalny jedynie na to ostatnie orzeczenie, jako kończące postępowanie w sprawie. Natomiast takiego charakteru nie ma orzeczenie o odrzuceniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Zwrócić uwagę trzeba, że jedną z przyczyn odrzucenia skargi o wznowienie przez Sąd Apelacyjny było wniesienie jej z naruszeniem ustawowego terminu. W efekcie odrzucenie skargi było skutkiem odrzucenia wniosku o przywrócenie terminu do jej wniesienia, a wobec tego środek odwoławczy w tej materii podlegał jako niedopuszczalny odrzuceniu na podstawie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

Zgodnie z art. 380 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., na wniosek strony, Sąd Najwyższy rozpoznaje również i te postanowienia sądu drugiej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., I CZ 165/01, OSNC 2002/7/8/102). W związku z zakwestionowaniem przez powoda prawidłowości odrzucenia jego wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, należało stosownie do powołanych

przepisów zbadać zasadność tego orzeczenia. Nie można podzielić stanowiska Sądu Apelacyjnego o niedopuszczalności wniosku o przywrócenie terminu z uwagi na to, iż wskazana przez powoda podstawa wznowienia nie istnieje, bowiem przesłanki właściwe dla wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie nie są tożsame z podstawami tej skargi, a ponadto, rozpoznanie wniosku o przywrócenie terminu musiało poprzedzić ocenę dopuszczalności samej skargi o wznowienie postępowania. W przedmiocie wniosku o przywrócenie terminu, Sąd Apelacyjny wypowiedział się dopiero następnie, po zbadaniu wskazywanej przez powoda podstawy wznowienia.

Pomimo to, zaskarżone orzeczenie w kwestii odrzucenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi o wznowienie odpowiada prawu, gdyż w świetle okoliczności sprawy wniosek ten był spóźniony, bowiem nie został dochowany tygodniowy termin, o którym mowa w art. 169 § 1 k.p.c.; powód dysponował tymi dokumentami co najmniej już na jesieni 2011 r. (jak to wynika z jego pisma z dnia 22 czerwca 2015 r.). Zgodnie z art. 171 k.p.c. spóźniony wniosek o przywrócenie terminu również podlega odrzuceniu.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny zasadnie odrzucił skargę o wznowienie wniesioną pod upływie terminu z art. 407 § 1 k.p.c.

Pomijając zagadnienie zachowania przez powoda terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, Sąd Apelacyjny prawidłowo uznał, iż skarga ta podlega odrzuceniu z uwagi na nieoparcie jej na ustawowej podstawie wznowienia.

Stosownie do art. 403 § 2 k.p.c., podstawą wznowienia nie może być każda nowa okoliczność, lecz tylko taka, która dotyczy przedmiotu sporu, istniała już w trakcie zakońzonego postępowania i nie została wówczas przytoczona, gdyż była stronie nieznana i miała dla niej wtedy charakter nieujawnialny (por. uzasadnienie uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNCP 1969/12/208). Z kolei nowy środek dowodowy w znaczeniu tego przepisu, to dowody wykryte, a więc takie które istniały już w czasie trwania prawomocnie zakońzonego postępowania, z których strona nie mogła skorzystać, gdyż były dla niej nieznane i wówczas nieujawnione (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 1968 r., I Co 1/68, OSNCP 1969/2/36).

W niniejszej sprawie, dokumenty na które powołuje się powód zostały sporządzone z jego udziałem i ze względu na datę ich powstania istniały w czasie toczącego się postępowania, którego dotyczy skarga o wznowienie, a ponadto niektóre z tych dokumentów - jak trafnie wskazał Sąd drugiej instancji - były przedstawiane przez powoda jako dowód w tamtej sprawie.

Powód opierał też skargę o wznowienie postępowania na zarzutach dotyczących opinii biegłego J. U., które były przedmiotem jego wcześniejszej skargi o wznowienie postępowania, odrzuconej przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 4 listopada 2014 r., sygn. akt V ACa .../14; wniesione przez powoda zażalenie Sąd Najwyższy oddalił postanowieniem z dnia 29 kwietnia 2015 r., IV CZ 4/15. Jeżeli strona w kolejnej skardze o wznowienie postępowania powołuje się na podstawę wznowienia oraz przytacza na jej uzasadnienie okoliczności, które były już badane w postępowaniu zakończonym prawomocnym postanowieniem odrzucającym skargę o wznowienie, z uzasadnieniem, że wskazywana podstawa wznowienia nie istnieje, Sąd odrzuca taką skargę jako niedopuszczalną na posiedzeniu niejawnym, bez ponownego jej badania pod kątem istnienia ustawowej podstawy wznowienia (art. 410 § 1 k.p.c.).

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., a o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym na podstawie § 19 i 20 w zw. z § 6 pkt 6 i § 13 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) w zw. z § 22 i 23 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, (Dz. U. poz. 1801).